

צעדת 4 הימים - הרהורים והצעות

סא"ל י. ז.

● מארגנים תכניות בידור המיועדות לכל הצועדים, במשך כל זמן שהייתם בערי הצעדה.
סבור אני שההסדר שלנו — שמפקדה צבאית רבת-יכולת היא גם המארגנת את הצעדה — הוא ההסדר היותר מוצלח בנתונים הקיימים. הנהלה אורחית עלולה להכביד על מבצעי הארגון. אני סבור, שעוד שנים רבות יספק צה"ל לצעדה את רוב האמצעים והאנשים, ולכן ראוי שתישאר בידיו מלוא השליטה עליהם.

מסלולים

נשמעו טענות שיש לשנות את המסלולים הקיימים מכמה טעמים:

- הם הפכו להיות מוכרים ומשעממים למרבית הצועדים.
- אין זה רצוי לעבור דרך הערים והמושבות, על כבישי האספלט המאובקים.
- המחשבה המקורית לעבור דרך ערי העולים — לוד ורמלה — כבר מיושנת, משום ששתי ערים אלה הפכו לזר תיקות ואין לראות בהן ערי עולים.
- בתשובה לכך אביא כמה נימוקים נגד שינוי המסלולים הנהוגים כיום:
- לגבי רוב הצועדים, המסלול הוא חדש לגמרי; כוונתי לגדנ"עים ולחיילים.
- לגבי הצועדים האזרחיים הוותיקים — הדבר החשוב להם בצעדה הוא המפגש עם חברים, היציאה לשדה, הת-אוררות מהשגרה וכדומה. רבים מצועדים ותיקים אלה שמ-חיים לבוא שוב לאותם מקומות מוכרים וידועים ולשהות שם רגע... עד לשנה הבאה.
- יסכימו עמי רבים, שהביקור בכל מקום לאורך הדרך — זה כאילו ביקור אצל ידיד ותיק...
- בקשר לצעדה דרך המושבות והערים, סבורני, שהדבר חיוני בשביל הצועדים עצמם יותר מאשר בשביל האזרחים הצו-פים בהם.
- עם זאת כדאי לזכור, שמרבית הקילומטרים בצעדה עוברים בדרכי שדה ורק כשליש או פחות מזה עוברים בתוך ישוב.

לאחר צעדת תשכ"ו הביעו אחדים את דעתם, בעליפה ובכתב, כי יש לעשות חשבון-נפש בנוסח: „הצעדה לאן?\" גם אני סבור, שראוי לעשות מעין מאזן, במגמה לבדוק ולשפר ליקויים ועם זאת לבסס את החלק הטוב והנאה שבצעדה. במאמרי מבקש אני לתרום את חלקי לנושא, נוכח נסיוני בצעדות בישראל ובהולנד.

שלטונות הצעדה

נשמעו הצעות להעביר את הצעדה להנהלה אורחית, כמו רשות הספורט או מוסד אורחי אחר. אחדים מנמקים זאת בעובדה, כי גם לצעדה בהולנד יש הנהלת-גג אורחית, המתכננת את הצעדה ומפקדת עליה. זה אמנם נכון, אך רצוי לדעת מעט יותר על הארגון בצעדת 4 הימים בנימכן לפני שנוסיק מסקנות.

תחילתה של הצעדה בהולנד היא צעדת זיכרון של חיילים משוחררים (רק בשלב מאוחר יותר הצטרפו אחרים, כולל הצבא). ניהול הצעדה עד היום הוא בידי ההנהלה של אותו איגוד משוחררים. בעצם, נכון יותר יהיה לכנות את ההנ-הלה הזו „נשיאות כבוד\", שכן את עיקר המלאכה הארגונית עושה הצבא. כדאי להזכיר, שעבודת הארגון בהולנד פחותה מאשר אצלנו, משום שאין נעשים למען האזרחים הצועדים סידורי ארגון מיוחדים. רק למען החיילים קיימים סידורים שונים, שנעשים כולם על-ידי הצבא. גם ההזנקה והביקורת נעשים על-ידי קציני צבא, והוא הדין לגבי כל הפיקוח על הצירים והחניונים ועל טקס הפתיחה הנהדר, המאורגן על-ידי הצבא. עוד חשוב להטעים, שהצבא ההולנדי מעמיד לרשות הנהלת הצעדה כלי-רכב רבים, אוהלים, מתקני-שדה ומבנים, וכן עשרות קצינים וחיילים לכל מכלול התפקידים הנדרשים לארגון הצעדה.

אצלנו נעשית עבודה ארגונית רבה יותר, לדוגמה:

- מקימים שתי ערי צעדה גדולות, כולל אמפיתיאטראות גדולים (ביער חולדה וליד בית שמש).
- מקימים חניונים רבים לכל הצועדים: צבא, אזרחים וגדנ"עים.

ביום ראשי הקבוצות לצעוד יפה גם בשטחים קשים ביותר — וגם בעת שמזג האוויר אינו נוח. ועוד:

* אין שותים מים כאשר צמאים, אלא כאשר ניתנת רשות.
* לעתים אין עוצרים מן הצעידה, כדי להתבונן באתר יפה או בנוף, מפחד השופט, שאולי נמצא בסביבה.
* נפל פוגם בסיכויי ההצלחה של הקבוצה. משום כך — במקרים מסוימים — מחליפים את הנושר בצועד אחר המצוי ברזרבה בסביבה (זו אמנם רמאות, אך יש העושים זאת).
* צועדים בשלשות גם בדרכי שדה, וכתוצאה מכך אין השורה האמצעית רואה את הנוף ואת האנשים, שמחוץ לקבוצה. הצעידה בשלשות אינה מאפשרת לקבוצה אחרת להשיג, דבר הגורם ליצירת „בלגן“ בדרכים צרות וליד שלוליות.

* מספר קבוצות, שדורגו ביום הראשון והשני במקומות שאינם מן הראשונים, מפריעות לקבוצות המצטיינות על-ידי קריאות וקצב שונה משלהן. נוצרת מתיחות מיותרת ובלתי נעימה לחלוטין.

כל מי שראה את האוירה בצעדה בהולנד ונוכח בנכונותה של כל קבוצה לסייע לחברתה יסיק, שאין מקום לתחרות בצעדה. סבורני, שיכולים אנו לקבוע לקבוצות מספר מצומצם של תקנות עליהן יקפידו:

- בדרכי שדה — יש ללכת הליכה חופשית, בשורותיים (אפשר גם בשורה אחת). בשום אופן אין לצעוד בשלשות.
- בכניסה לשוב או לעיר יש לעבור לצעידה נאה בשלשות.
- אין חשיבות לנפל, אם הוא פחות מ-25% (או אפילו 30%).
- בכל נקודה מעניינת יש לעצור ולקבל הסבר על המקום מפי אדם, שיוכן לכך על-ידי מפקדת קצין-חינוך ראשי.
- חניות ייעשו באופן חופשי, וכן השתיה — בכל עת שהצורך ירצה בכך.
- משך הצעידה היומי יהיה עד 10 שעות.

*

שמעתי שיש מפקדים שהיו מבטלים השתתפות קבוצות תיהם בצעדה, לוא רק היה זה נתון לשיקולם. זו עובר דה מצערת, משום שבכך היו מפקדים אלה עושים עוול רב לרבים מהחיילים, שבשבילם הצעדה היא חוויה, שמעטות כמוה בתקופת השירות הצבאי.

אני מציע לאותם מפקדים להטריח עצמם ולצעוד יחד עם הקבוצות כברת דרך וכן להיות אתם יחד בחניונים ובעיר הצעדה. הלקח שילמדו יהיה רב ערך להם ולצה"ל. יש מפקדים רבים הצועדים כבודדים והם משר-

צעידה רק בדרכי שדה ודרך מושבי עולים היתה משעממת. השילוב הקיים הוא טוב ורצוי. לפיכך אני בדעה שאין צורך לשנות את המסלולים הקיימים, אך טוען שיש להכניס שיפור בכל הקשור להכרת אתרים מיוחדים המצויים סמוך למסלול. זאת אפשר לעשות על-ידי הסברה, שתנתן על-ידי אנשי ידיעת הארץ שימתינו לצועדים במקומות כמו: מצפה הראל, קסטל, רכס כפר אוריה וכדומה.

הקבוצות

החלק הנאה בצעדה הן הקבוצות הצועדות בלבוש אחיד ובשירה מלוכדת. זו ממש חוויה לראות קבוצה של חיילים צעירים, שבתוכה בחורים מכל העדות והגלויות, והם משתלבים בנוף ובאווירה.

דומני שהצעדה היא האירוע היחיד בארץ הסוחף את הנוער מ„ישראל השנייה“ אל ההוי והמורל של הנוער יליד הארץ (כפי שהוא עשוי להתגלות ברגעים מיוחדים...).

על הקבוצות האזרחיות כבר נאמר שהן מוסיפות חן רב לצעדה — ועל כך אין ויכוח.

תחרות או תקנות

עכשיו — נשאלת השאלה: האם יש מקום לקיים תחרות בין הקבוצות על צעידה נאה?

בהולנד — לא כאצלנו — אין שום תחרות, והצעדה כולה היא מעין חג בין-לאומי המתרחש בשדות. אך למרות שאין כללי תחרות יש תקנה הקובעת שקבוצות חייבות לצעוד:

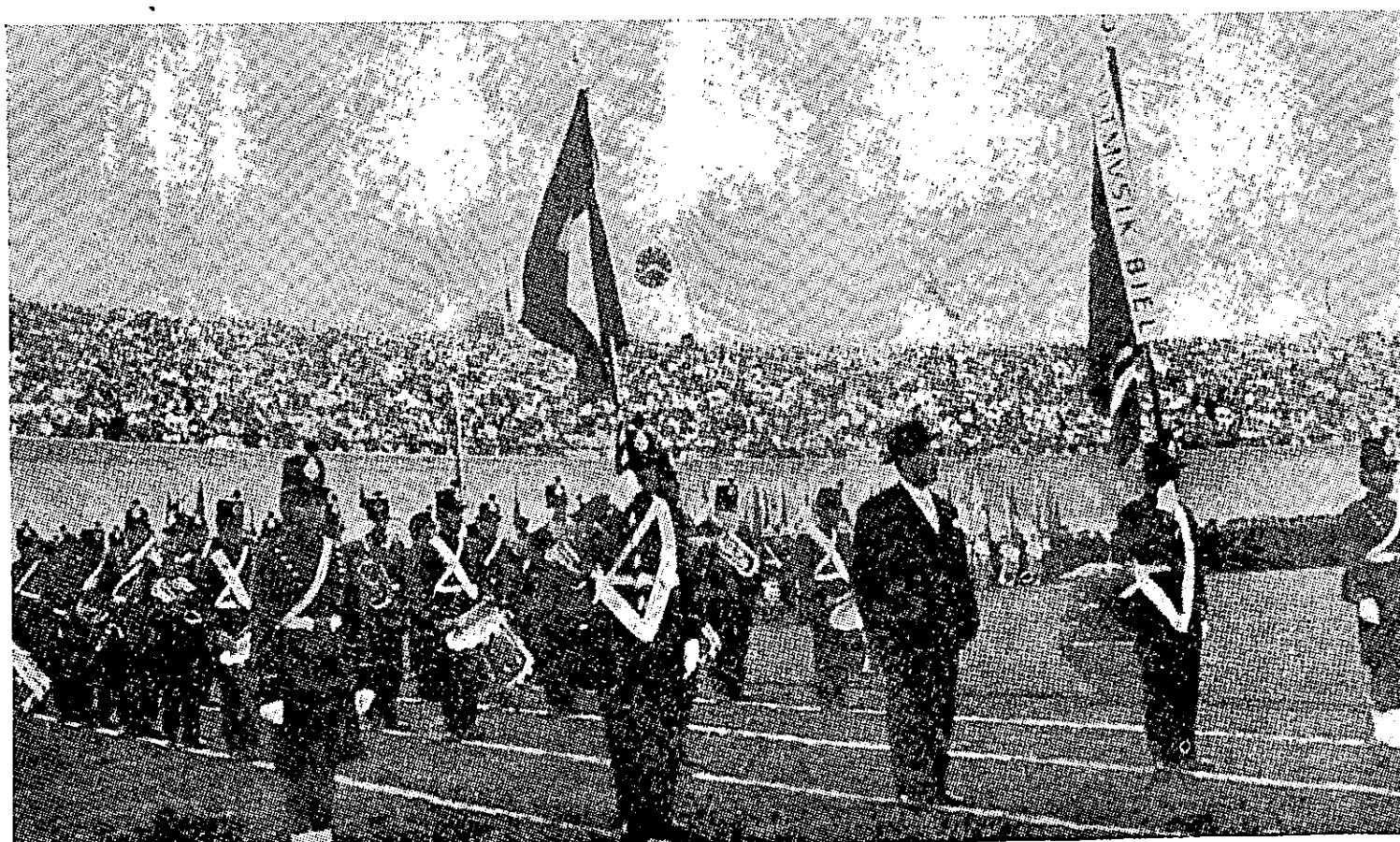
* בדרכי שדה — בהליכה חופשית לגמרי.

* בתוך העיר — בהליכה של מצעד.

מנסינוני האישי אני סבור, שסידור זה הוא מוצלח למדי, והגיע הזמן לקבוע דבר דומה לו אצלנו.

כולם מודים שהשיפור בצעדת הקבוצות גורם למתח ולתור-פעות שליליות הנוגדות את מטרות הצעדה. כך למשל מחיי-

טקס הפתיחה של הצעדה בהולנד

שיוחלט על הנהגת השיטה של מדליה בסיסית, רצוי להכריז מכרו בין אִמנים על צורת המדליה.

✱

אגב, בשיטה זו ניתן לחסוך כספים רבים. לדוגמה: אם מתבטלת צעדה — אין זורקים את המדליות „לים”, כמו לפני כמה שנים כאשר בוטלה צעדת הגדנ״ע. הוא הדין למקרה שיופיעו פחות מדי צועדים — במקרה של מצב הכן או מזג אויר גרוע במיוחד.

הצעדה הולכת וגדלה. מספר הצועדים ה„נתפסים לעניין” גדל בהתמדה. יש לקלוט את כולם, ללא הגבלות. גם מספר הצעדות זוטא הולך ורב. ראוי לברך על כל צעדה נוספת, משום שזו תרומה גדולה להכרת הארץ ואהבתה.

צועדים ישראלים בהולנד

סיכום

הצעדה היא כיום אירוע מרכזי ומשמשת מפגש רב חשיבות של כל שכבות הנוער הישראלי — בצבא, בכפר ובעיר. ✱ אין לעשות דבר העשוי לפגוע בעצם קיום הצעדה, ולכן יש להשאירה בפיקוד צה״ל.

✱ יש לבטל את הצעדה התחרותית.

✱ יש להורות את הקבוצות לצעוד בדרכי שדה רק בזוגות או בשורה עורפית.

✱ יש לסדר מדליה חדשה ולשנות את השיטה של חלוקת מדליה נוספת בגמר כל צעדה.

✱ יש להציב מדריך לידיעת הארץ ליד מקומות תצפית מעניינים, והוא יסביר לצועדים את הרקע ההיסטורי של המקום ואת פרטי הנוף החשובים הנראים מאותה נקודה, וכן פרטים אחרים שהצועדים יעברו בהמשך.

כימים קום ועוברים את המסלול לפני שמגיעות קבוצות הצבא. אחרי־כן הם עומדים בנקודה מסוימת וצופים בעבור הקבוצות. אנשים אלה אינם טועמים מן החלק „החזק ביותר” של הצעדה, וחבל...

איש איש וטעמו

יש גורסים שצריך לפסול צועדים העוברים את המסלול בפרק זמן שהוא פחות מהמינימום הנדרש. אין דעתי עמם, ואני מציע לבטל את זמן המינימום. לצעדה באים אנשים מכל השכבות והחוגים — והמניע להשתתפותם שונה.

✱ יש הבאים לצעוד בניחותא, ורואים בצעדה כולה מעין פיקניק המוני, שתפקידו לבדר עם רב.

✱ יש אחרים הרואים זאת כספורט של ממש, והם באמת נוהגים בהתאם, ועוברים את המסלול בקצב של ספורטאים. ויש אחרים... כל אחד — וטעמו. מדוע אם כן, יש לפסול את אלה החולפים על המסלול בקצב מסחרר? העובדה שהם זוכים לפרסום יתר היא רק טבעית, והדבר מוסיף פיקנטיות לצעדה.

בכלל, טוב הדבר לצעדה שיש בה טיפוסים יוצאי דופן.

מדליות

סבורני שיש לחדול מן השיטה לפיה מחלקים בגמר כל צעדה מדליה ועל־ידי כך ממלאים את חזה הצועד הוותיק במדליות. לצערי, שיטה זו תורמת לגישה הלבנטינית של צועדים רבים העונדים מלוא חזה סימנים ומדליות מסוגים וממינים שונים.

תקוותי, שצה״ל יהיה ראשון שישנה את שיטת העיטורים, ובעקבותיו ילכו לבטח כל המארגנים של צעדות־הזוטא.

הצעתי, שתהיה מדליה בסיסית אחת, שאותה יקבל כל צועד בגמר הצעדה הראשונה שלו. בשנים שלאחר מכן יינתנו:

א. בגמר כל צעדה — עד החמישית — יקבל הצועד לוחית קטנה, שעליה חרותה הספרה 2, 3, 4, וכדומה — כמספר צעדוֹתיו.

ב. בסיום הצעדה החמישית — תוחלף לצועד המדליה הבסיסית במדליה אחרת, בעלת אותה צורה, אך מוקפת זר ועליה רשומה הספרה 5 בצורה בולטת.

ג. החל מהצעדה השישית ועד העשירית יקבל הצועד לוחית, כדוגמת הצעדות השניה עד הרביעית.

ד. בגמר הצעדה העשירית שוב תוחלף המדליה באחרת והפעם יקבל הצועד מדליה גדולה יותר מאותו סוג, שתהיה מוטבעת על רקע שונה מהקודמת, וכך הלאה.

חשוב לעשות זאת בהקדם, ואין כל בעיה של ביצוע. ברגע